

Прай тиксі кізілерде тјрелер (право лар) декларациязы

Алылган паза искірілген Јн Ассамблеяның 217 А (III) резолюциязының 10 алай айда (декабрь айда) 1948 чылда

Сјс алны (Преамбула)

Санға алып, постың синін пілінгенін сана зарынын, хайзы прай кізілерде чоннар тјлінде пар, оларның тиң паза пыластырбас тјрее (право) пос чуртастың, пос оңдай чуртастың, сын паза прай тиксі амыр чуртас тјстігі (основа) полча; паза

санға алып, нимее салбанын паза хырт кјіргенін кізі тјрееелеріне (право ларға) нимее салбас оңдай чабал акт арға ағылғаннар, хайзы чоннардың ах сағысты еректірчелер, паза андағ чир чарыхты педіргені хайда кізілер сјс паза киртініс (убеждение) пос оңдайы пар полар паза хорғыс чох паза хызылғаны чох чуртирлар паза, кізілерні пјзік кестеніске искірілген; паза

санға алып, кізі тјрееелері (право) елге арачылирға кирек толдырарын ечен, кізі ирік чох, халғанчы кирек ниме чіли, тирания паза пазыныс тоғыра кјдірілебезін; паза

санға алып, чоннарның ынархас палғалыс јзізіне ползарға кирек; паза санға алып, Піріккен Нацияларның чоннары Уставта постарының киртіністерін јн кізі тјрееелері, постың синін пілінгенін паза кізінің аарлиине паза ир паза ипчі кізілернің тиң праваларын кире чілібіскеннер паза пјгінге алғаннар социальнай прогресске паза чуртас синіне ха базарға паза чуртас оңдайларын артых пос оңдайда чахсыландыра рға; паза

санға алып, хазналар-членнар Піріккен Нацияларның Организациянын хада, прай чоннар аразында кізі тјрееелері паза јн пос оңдайларны улугланысха паза ха базарға паза хоостыра поларға сјс пиргеннер; паза

санға алып, пу кізі тјрелері паза пос оңдайларны прай тиксі оңарғаны улуг пілдірігліг пу сјс пиргенге толдыра пјгінге,

Јн Ассамблея,

Искірче пу Прай тиксі кізілерні тјрееелер декларациязын Пјгінге хайзын прай чоннар паза хазналар пјгерге кестенерге киректер андағ ползын полған на кізі паза полған на јменің органы, ха чан-да санға алып, пу Декларацияны, кестенгеннер егредіг паза чарытханы хоостыра пу тјрелеерні паза пос оңдайларны улугланысха ха базарға паза чіткіче пирерге, национальнай паза чоннар аразындағы прогрессивнай мероприятиялар хоостыра, прай тиксі паза эффективнай санасханы паза оларның толдырылғанын хайди хазналар Организация членнері чоннар аразында, іджк чоннар аразында кемні территориялары оларның юрисдикция алтында.

1 Статъя

Полған на кізі пос паза тиң тјріпче паза тиң постың синін пілінгенін паза тјрелерініңде полча. Олардың сағынғаны паза арығ сағыс пар паза харындастар чіли тудынарға киректер.

2 Статъя

Полған на кізінің пу Декларацияда искірілген прай кізі тјрелері паза прай пос чуртас оңдайлары (свобода лары) поларға кирек, пір пасхаланыс даа чох, расовай, теернің јј, ир алай ипчі кізі, тіл, религия, политическай алай пасха даа киртініс, национальнай алай социальнай чонға кірчеткен хоостыра, ниме-ноо (имущественнай), сословнай алай пасха да положениеліг.

Ағаа хоза, чарабинча политическай, правовой алай чоннар аразындаы хазнаны статусызы тјстегі хоостыра хайдығ да пасхазы идерге алай территория хайдар кізі кірче, санаспин пос алынача территория алай чох, пос устағлығ алай ба пирее хайди хызырылған суверенитеттіг.

3 Статъя

Полған на кізінің пар тјре чуртасха, пос оңдайлығ чуртасха паза теерге чарабазына (неприкосновенность).

4 Статъя

Пірдее не хулда поларға чарадылбинча; хул паза хуларны садыг хайдыг даа оңдайлыг чарадылбинча.

5 Статъя

Пірдеезін иреелирге алай чабал, кізі нимес чили, пазынарға постың синін пілінгенін тезірерге чарадылбинча.

6 Статъя

Полған на кізінің, хайда даа ол полчатса, правосубъектнай санағлыг поларға тјре пар.

7 Статъя

Прай кізілер елге алнында тиңнер паза пір даа пасхаланыс чох елге тиң арачылырына тјреліг. Прай кізілер полған на дискриминацияның, пу Деклапацияны сайбапчатхан, тиң арачылырына тјрелеріг, паза хайдыг да полған чабал кирекке андыг дискриминацияға тартханы.

8 Статъя

Полған на кізінің пар тјре тјрелері компетентнай национальнай чарғылардың эффективнай праваларын чазылғанына хақан аның јјн тјрелері, конституцияның алай елгенің ағаа пірілген, сайбалчалар.

9 Статъя

Пірдеезін пойли арестовать полғанынаке, тутханысха алай сергеніне чарабинча.

10 Статъя

Полған на кізінің пар тјре, поэның тјрееелері паза обязанностьтарын чарат саларға паза піліп аларға уголовнай пыролас тјстени, тјреліг, тиң полчатханында тјстегі хоостыра, аның чарғы кирегі сын азыг кјрілген паза прай киректеені санасха алылған пос алынча паза орта сын чарғының.

11 Статъя

Полған на кізінің пар тјре, хомай кирек ечен пыролатчатхан кізінің тјре пар пыро чох саналарға аның пырозы законнай оңдайның табылған читіре сын азыг чарғы езеріг хоостыра хайда ағаа прай арачылыныс оңдайлар пірілчелер.

Пірдеезі чарғылат саларға чарадылбинча сайбағ ечен хайзы хай пірее сайбағ иткен тјстігде алай ние итпеені ечен, хайзы оларды иткен туста национальнай законнар алай чоннар аразындағы право хоостыра сайбаға саналбаннар. Іджк чарадылбинча хатығлас хайзы сайбағ иділген туста кірілген чарапчатхан хатығластың аар.

12 Статъя

Пірдеезіне чарадылбинча пойли аның поэның чуртазына паза сјбіре чуртазына ара кірерге, пойли кізі теңмезін сайбирға харазарға, аның чурттының, аның пічіктерінің чазыт нимелерге кірерге алай аның чезіне паза репутациязына. Прай кізінің андағ ара кірергенің елге арачылырына тјре пар.

13 Статъя

Полған на кізінің пар тјре пос оңдайча чјріске сығарға паза чуртачаң чирге полған на хазна істінде.

Полған на кізінің пар тјре полған на хазназа парыбызарға, ол санда поэ чуртапчатахан хазнаның, паза нандыра поэның хазназынзар айлан кил турарға.

14 Статъя

Полған на кізінің пар тјре хостадарның пасха хан-чиринде чазынчаң чир тілирге паза пу чазынчаң чирнің тузаланарға.

Пу тјреның тузаланарға чарабас хақан хостадар тјстелче, сынында политической нимес сайбағ итсе, алай Піріккен Нацияларның Организациязының харазығтарына паза принциптеріне тоғыра парчатхан киректер.

15 Статъя

Полған на кізінің гражданстволығ поларға тјре пар.

Пірдеезіне чарадылбинча пойли аның гражданствозын алай гражданство алыстырарын пыластырарға.

16 Статъя

Чазы читкен ир паза ипчі кізілер тјреліг расовай, национальнай алай религия танығ хоостыра пір де хызырғаны чо х хоных хонарға паза поэнын сјбіре тестирге. Олар тің тјрелернің тузаланчалар хоных хонарда, хоных тузында паза чарылыста.

Хоных хонарға чарадылча пос паза толдыра ла ікібезинин хоных хончатханнардың чарадығларында.

Сјбіре јменің јн паза сын уйазы паза аның тјре јменің паза хазнанын саринаң арачыласха пар.

17 Статъя

Полған на кізінің пар тјре ниме-нооның ээленерге хайди пос алынча іджк, пасхалардын хада.

Пірдеезіне чарадылбинча пойли аның ниме-ноо пылазарға.

18 Статъя

Полған на кізінің пар тјре пойли сағысха, ах сағысха паза религия; пу правоға кирче пос алынча поэнын религиязын алыстырырға алай киртініс паза поэның религиязына киртінерге хайди пос алынча іджк, пасхалардын хада, чонның алай пос алынча оңдайдың егредігде, Худайға пазырар туста ағ паза религиознай паза ритуальнай кибірлер толдырыста.

19 Статъя

Полған на кізінің пар тјре пос оңдайлығ киртініске паза пос оларды чоохтирға; пу тјренің санда пар свобода тудых чо х поэның киртініс тудынарға паза пос оңдайлығ тілирге, аларға паза тарадарға информацияны паза идеяларды хайдығ да кирек нимелердің хазна границелерге даа кјрбин.

20 Статъя

Полған на кізінің пар тјре пос оңдайлығ хорғыс чо х чыылығларға паза ассоциацияларға.

Пірдеезі пірее ассоциацияза кестегліг кирерге чарадылбинче.

21 Статъя

Полған на кізінің пар тјре пос хазна устирында айғазарға кјні алай пос табылған кізі хоостыра.

Полған на кізінің пар тјре тің хазнадағы службаға кірер оңдай поэнын хазназында.

Чонның кестенізі елге правительствованын тјстігі поларға кирек; пу кестеніс поэна искиргені периодическай паза сын табығларда табарға кирек, хайзы прайтиксі паза тияҕ табығ тјреліг иртінерге кирек чазыт табығлар хоостыра алай пасха тің формалдар хоостыра, табығлар свободазына читкіҕе пирерге.

22 Статъя

Полған на кізінің пар тјре јменің члені полып, социальнай читкіҕе пирергене паза кирек толдырғанына анның поэның синін пілінгені полызарға паза анның алынча омазы пос јзізі экономикай, социальнай и культурнай областарда праволарын национальнай кестеніс хоостыра паза чоннар аразындағы хабазығ паза полған на хазнаның структуразы паза ресурстары хоостыра.

23 Статъя

Полған на кізінің тоғысха пар тјре, пойли тоғыс таллирына, сын паза оңдайлығ тоғыс оңдайларға паза тоғыс чо х полғанның тоғыр арачылааны.

Полған на кізінің пар тјре пірде дискриминация чо х тин тоғыс ечен тиң тјлирге.

Полған на тоғынчатхан кізінің пар тјре орта паза сын сыйых пиргеніне, кізі чуртазына поэна паза анын сјбирезіне турызар читкјңе пирерге, паза кирек полза ,хозылғаны пасха социальнай кирек нимелер читкјңе пирерге.

Полған на кізінің пар тјре профессиональной союзтар тјстирге паза профессиональной союзтарза кирерге поэнын кирексіністерін арачылирга.

24 Статъя

Полған на кізінің тјре тынана рға паза маң тусха пар, ол санда сағыстығ тоғыс кені хызырғаны паза тјлегліг периодической отпуска тјре пар.

25 Статъя

Полған на кізінің пар тјре андаг чуртас синіне, ол санда ас-тамах, кипазах, чурт, имнег сыныхтағ паза прай кирек социальнай ползыығ, хайзы хазых паза чахсы хоных поэна паза анын сјбіріне ха бас пирерге кирек, паза тјре тоғыс чох полар туста, ағырығ, кинек полғаны, јкіс полғаны, улуғланыбысса кирт туста алай пасха да киректе хаңан чуртирға кирек нимелер чідіргені ол пыролығ нимес оңдайлар киліс парған туста.

Іңе полғаны паза олған тузы алынча сыныхтаға паза ползыыға тјре пирчелер. Прай палалар хоныхта алай ба чох тјреннер тин социальнай арачылыныстын тузалана рға киректер.

26 Статъя

Полған на кізінің егредіге тјре пар. Егредіг тике поларға кирек пастагы паза ортын угредиг теерге андағ поларға кирек. Пастагы егредіг обязательнай поларға кирек. Технической паза профессиональной егредіг прайзына киліскек поларға кирек, паза пјзік егредіг прайзына тин киліскек полған на кізінің келігі тјста поларға кирек.

Егредіг айландырыбызарға кізінің толдыра јскеніне айландырыбызарға кирек паза кізінің тјрелеріне паза јјн пос оңдайларға улуғланыс јскеніне. Егредіг прай чоннар ароазында, расовой паза религиознай группалар аразында удур-тјдір піліскеніне, сыдамаға паза ынархасха полызарға кирек, паза Піріккен Нацияларның Организацияның амыр чуртас турызары тоғызына ха базарға кирек.

Іңе-пабалар приоритетнай тјрееліг постарының кічіг частығ палаларға егредіг кјрім таллирға.

27 Статъя

Полған на кізінің пар тјре пос чон јмезиниң культурнай чуртаста пойли аралазарға, искусстванын тың хынып тузалана рға, научнай прогресте аралазарға паза анын пайынаң тузалана рға.

Полған на кізінің пар тјре арачылысха аның моральной паза материальной кирексінстерін, хайзы ол авторы полчатхан научнай, литературнай алай художественнай тоғыстарның салтары полчалар.

28 Статъя

Полған на кізінің социальнай паза чоннар аразындағы чаа чох, амыр чуртасха, хаңан пу Декларацияда пазылған праволар паза свобода лар тооза толдырарға чарир, тјре пар.

29 Статъя

Полған на кізінің пар обязанностар јмезінің алнында, хайда ла аның омазына пос паза прай сариниң тыырға оңдай полар.

Праволарның паза свобода ларын толдырарында полған на кізі законнаң паза чон аразындағы кізі праволарнаң кјрілген (ограничение лер) (хызырчатхан мералар) ла тарадылчалар кізінің праволарның паза прайзының јјн свобода лары улуғлап саңай пасхаларының праваларына паза свобода ларына кирек санасханы паза улуғлааны читкјңе пиргені ечен паза моральдың, чон аразындағы иптіг полғаны паза чонның чахсы чуртастың демократической јмеде сын кирексіністер толдырарын ечен.

Пу праволар паза свобода лар толдырғаны Піріккен Нацияларның

О р г а н и з а ц и я з ы н ы ң х а р а з ы ғ л а р ы н а п а з а п р и н ц и п т е р и н е х а й д и д е
т о ғ ы р п о л б а с х а к и р е к .

30 С т а т ь я

П у Д е к л а р а ц и я д а п і р д е е н и м е п а с х а х а з н а н ы ң, ч о н н ы ң, х а й д а ғ - д а
і м е н е ң а л а й а л ы н ғ а к і з н е ң х а й д а ғ д а а т о ғ ы с т а ң а й ғ а з а р а л а й п у
Д е к л а р а ц и я д а п а з ы л ғ а н н ы с а й б и р п р а в о ч о н н а р н ы ң п р а в о л а р ы н ч о х
и д е р п е д і н і н с а й б а б ч а т х а н т і п с а б а ч а р ы д ы л б а з ы н .